

Gürtel Flash Forward

MARTÍ DOMÍNGUEZ

El gran gran periodista aragonés Mariano Nipho va crear al segle XVIII un periòdic titulat *El Murmurador Imparcial*. El títol és divertit, perquè és evidentment una *contradictio in terminis*: un rumor no pot ser imparcial, perquè tots els rumors estan alimentats per algú que desitja que alguna cosa, més o menys secreta, es desvele a l'opinió pública. Tanmateix, Don Mariano Nipho, el qual alguns consideren un gran il·lustrat, va donar en aquest diari entrada a tot pàbul que circulara contra el govern. Siga com siga, des de fa uns quants mesos els diaris fan alguna cosa semblant amb el *cas Gürtel*, i el rum-rum és infinit. En aquests moments, tot sembla possible, i ja no sabem què hi ha de cert i què d'inventat. La remor ha arribat a tal altura que aquelles extravagants paraules del president Francisco Camps a Alvarito Pérez ("te quiero un huevo" i "es muy bonito lo nuestro") es poden interpretar de mil maneres diferents. Les murmuracions apunten cap a coses fins fa uns dies impensables, del tot inesperades per a un president de la Generalitat. Però, qui ens hauria dit fa uns quants mesos que descobriríem que teníem un president que no es pagava la roba que vestia? Qui ens hauria dit fa uns mesos que assistiríem al sàinet de la decapitació de Ricardo Costa? Com havíem de poder imaginar que Rita Barberá compararia els caríssims regals d'una banda de mafiosos amb llandes d'anxoves? I qui havia de dir

Serra, Barberá, Camps i Costa en un acte. / C.F.

al repentinat Ripoll que de sobte seria ell el cap més lúcid del PP valencià? En realitat, les coses se'ns mostren del tot inversemblants, i ens superen en totes les nostres prediccions, i això ens afecta, ja que som del tot incapaços de poder aventurar una mica el futur. Qui s'havia d'imaginar un escenari així! Si fa uns quants anys, en una rocambolesca situació semblant a la que es produeix en la sèrie de televisió *Flash Forward*, haguérem entrevistat aquest PP desballestat i en crisi, ningú no hi hauria donat crèdit. Hauria semblat del tot impossible. Una al·lucinació sense cap sentit. El beat Camps unit a *Don Vito* Correa? La vinguda del papa sufragadora d'una xarxa d'estafadors? La piadosíssima família Cotino relacionada amb tèrbols assumptes constructors? El director de Canal 9 a les ordres d'una banda de canalles? La farmàcia de la tímida dona de Camps com a lloc de trobada d'uns desaprensius? Però els fets apunten al fet que les aparents al·lucinacions són ben certes, i aquestes alhora alimenten noves remors, ja que tothom ha perdut la fe en Camps i en els seus homes, i a hores d'ara semblen capaços de qual-sevol poca-soltada. Comptat i debatut, serien les últimes persones amb qui una persona amb seny s'embarcaria. Així doncs, no podem deixar de pensar que encara el senyor Camps ens oculta coses molt grosses. I parem l'orella a les murmuracions, imparcials o no, però, ai!, de vegades increïblement certes.

Crec que cal felicitar de tot cor l'editorial Tres i Quatre per haver publicat un llibre tan poc pretensions en aparença, tan lúcidament raonable i de lectura tan feliç com *Pensaments en una estació seca*, de Gerald Brenan. Es tracta d'un llibre molt personal, com totes les coses d'aquest eremita viatger enamorat de la vida i dels llibres, però també és un llibre ple d'una humanitat lliure i entenimentada. Per això, anem seguint-lo amb la mateixa confiança alegre que ens provoca l'inici d'una nova amistat, quan hem tingut la sort de reconèixer, a través de les paraules d'altri, la cordialitat genuïna d'una ànima que no ens defraudarà.

Com se sap, Tres i Quatre és l'editorial en valencià de més llarga executòria i de major prestigi fora de les fronteres autonòmiques, tot i que se la critique perquè, últimament, es limita a publicar els llibres guardonats cada any als premis Octubre, més algun estudi erudit i ben subvencionat. Això és una mitja veritat, però no tota. És cert que, si comparem la Tres i Quatre d'ara amb la de fa 20 anys, constatarem que el volum de la seua producció ha davallat massa. Però això no vol dir que siga una editorial morta. Una de les proves més estimulants que no ho és, la tenim en la nova col·lecció Grans Idees, dirigida per Joan Garí, que en poc de temps ha publicat quatre llibres molt ben triats, amb imaginació i notable obertura de mires.

Pensaments en una estació seca és una grata sorpresa. Com diu Josep Marco en el pròleg del llibre, el seu autor era un britànic prototípic, en el sentit que, individus com ell, rodmons perpetus, individualistes i pastats a la seua, són una especialitat britànica. No és que el britànic convencional s'assembla a Gerald Brenan, en absolut, sinó que la majoria de la (poca) gent que en aquest món s'ha assemblet a una mica a Gerald Brenan eren britànics, i no és fàcil que foren d'enlloc més. Al capdavant, només la Gran Bretanya ha governat les ones durant segles i ha insuflat en alguns dels seus fills aquell desfici aventurer que els ha fet sentir-se a tot arreu millor que a casa.

CARTES DE PROP Des d'un país llunyà

ENRIC SÒRIA

L'escriptor Gerald Brenan, a la seua casa d'Alhaurín el Grande l'any 1978.

Hereu d'aquesta tradició, Brenan va nàixer a l'illa de Malta, va passar la infància a l'Índia i la joventut caminant per Europa. Després, va haver de combatre en la Primera Guerra Mundial i en va eixir amb una medalla al valor i molts de records esgarrifosos. El 1919 va decidir que necessitava calma, es va retirar a la bonica comarca granadina de l'Alpujarra i allà es va

La seua prosa, cordial i benhumorada, és essencialment interrogativa

dedicar a passejar, llegir-se els dos mil llibres que duia d'equipatge, xerrar amb la gent i fer fills a les xiques de la localitat. Sembla que aquests foren els anys més feliços de la seua vida, i també els més instructius. Brenan va haver de fugir d'Espanya durant la guerra civil, però hi va tornar tan prompte com va poder, ara al poble malagueny d'Alhaurín el Grande, on va morir el 1987, amb 93 anys. A l'endemig va fer una pila de viatges, es va casar amb una escriptora americana, va llegir molt i va escriure molts llibres, entre els quals hi ha clàssics com *El laberint espanyol* i *Al sud de Granada*. La seua va ser una vida ple-

na, reclosa en el seu laberint interior i alhora rica d'amistats, de coneixement, d'amors i de viatges. De vell, va resumir molt del que n'havia après en aquest llibre excepcional, *Pensaments en una estació seca*.

Aquest llibre no és exactament un diari, perquè la seua estructuració no és cronològica, sinó temàtica, però s'hi acostava molt. Les seues pàgines ens parlen de la vida i la mort, l'amor, la religió, la literatura, la gent, la instrospecció, coses així. El que té a dir-ne sempre té valor, i a més ens ho diu amb una immediatesa confidant, amable i gens engolada, que ens atrau de seguida. El seu pensament no pretén ser sistemàtic, ni desvelar cap veritat inopinada. Com ell mateix confessa, "Sóc capaç de tenir opinions diferents en moments diferents, i és possible fins i tot que tinga opinions diferents al mateix temps". Però el que ens diu està a cada moment pensat a fons, i la visió del món que expressa és perspicaç i lúcida. Brenan és un observador un punt escèptic, prou irònic, molt tolerant i, sobretot, atent. Per això, la seua prosa, a més de cordial i benhumorada, és essencialment interrogativa. El traductor, Josep Marco, ha respectat aquestes qualitats amb singular eficàcia, i amb elles tota la insòlita frescor d'aquest volum.

Pot sorprendre que el que aquest llibre diu dels espanyols

no tinga una originalitat aparatosa. Brenan, al llarg dels anys, va veure canviar molt el país en què s'havia instal·lat, i va comprendre que molts trets que havia cregut distintius dels seus veïns, en realitat no els eren essencials. Copsar la realitat difícil de fer afirmacions grandiloqüents, però també estalvia errors penosos. En l'estació seca, acabem entenent que, com nosaltres mateixos, tot flueix. Quan parla de la gent, Brenan és sempre sensat. També quan parla de l'amor, la religió —una secció magnífica— o la literatura. L'autor ens recorda que "només es pot escriure gran poesia amb la convicció absoluta de la seua importància", i també que les paraules es fan servir, primer que res, per a tallar. Al capdavant, la literatura ha de posar ordre dins la vaguetat desordenada i múltiple de la vida. Un llibre no és un espill del món, sinó una brúixola i un croquis de viatger.

Brenan va fugir a un poblet aïllat d'Andalusia per a ser escriptor, i allà va viure el seu destí, tal com l'havia volgut. De vell, va escriure que "un dels camins que menen a la felicitat és conrear la curiositat per tot". Aquest llibre ens dona testimoni que el seu autor va seguir aquest camí sense defalliment. Potser per això és un llibre feliç, i orientador.

Disc

Amanida Peiot 1
Amanida Peiot

La Casa Calba
València, 2009

Tot i ser una banda creada al 2003, Amanida Peiot ha esperat fins ara per gravar el seu primer treball. Cançons, per tant,

rodades i madurades amb paciència de vinaters que, una volta editades, no perden la frescor i la festivitat del directe. Temes addictius, adherents, deutors de l'herència casolana de Palmero i Laguarda però que també puen amb fortuna de la tradició anglosaxona i d'altres referents. Un disc arredonit visualment per un afortunat treball de disseny de Manuel Olmo.

Disc

Gràcies, Raimon
Diversos autors

Universitat Politècnica
València, 2009

Entre les iniciatives per commemorar els 50 anys d'*Al vent*, el tema seminal de Raimon, hi ha l'edició limita-

da d'un disc amb vint-i-una versions del xatívi a càrrec d'artistes de procedències i de generacions tan diverses com Lluís Miquel, Serrat, Josep Carreras, Dyango, Óscar Briz, Miquel Gil, Rapsodes, Verdcel, Pau Alabajos o la Gossa Sorda. Un recull interessant que barreja les relectures canòniques amb incursions valuoses en terrenys musicals als antípodes del cantautor.

Assaig

La revolució va de bo!

Paco Cerdà i Purificació Mascarell

PUV

València, 252 pàgines

Aquest llibre, subtítulat "la modernització de la pilota va-

lenciana", analitza la transformació que ha experimentat l'esport autòcton en els aspectes professionals, comunicatius i de difusió al llarg dels últims temps, a partir de deu reportatges i vint-i-tres entrevistes amb alguns dels protagonistes més destacats d'aquest procés. El volum, segons assegura Toni Mollà al pròleg, "marcarà una fita sense retorn en la història del nostre esport més noble".